

Sygn. akt: I C 359/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2019 r.

Sąd Rejonowy w Kolbuszowej

I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Katarzyna Cichoń

Protokolanta: starszy sekretarz sądowy Katarzyna Sudół

po rozpoznaniu w dniu 18 grudnia 2019 r. w Kolbuszowej

na rozprawie

sprawy z powództwa M. B.

przeciwko Gminie (...)

o zapłatę kwoty 66.747,30 zł

I. oddała powództwo,

II. zasądza od powoda M. B. na rzecz pozwanego Gminy (...) kwotę 5.400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia

Katarzyna Cichoń

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Rejonowego w Kolbuszowej I Wydziału Cywilnego

z dnia 18.12.2019 r w sprawie I C 359/18

Pozwem z dnia 30.10.2018 r. powód M. B. przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą E. T. w N., zażądał od pozwanej Gminy (...) zapłaty 66.747,30 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów procesu.

Roszczenie swe wywodził powód z solidarności odpowiedzialności Gminy (...) jako Inwestora z tytułu robót budowlanych jakie wykonał powód jako podwykonawca podczas zadania inwestycyjnego pod nazwą „ (...) Szkoły Podstawowej w W. o salę gimnastyczną z zapleczem i łącznikiem oraz zespół przedszkola” powołując się na art. 647

¹ § 5 kc.

Pozwana Gmina (...).01.2019 r. w odpowiedzi na pozew /k. (...)/ wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie zwrotu kosztów procesu podnosząc, iż po stronie pozwanej nie ma solidarności odpowiedzialności bowiem nie miała ona świadomości w jakim charakterze M. B. bierze udział w pracach budowlanych i nie wyrażała ona zgody na zawarcie przez powoda umowy z wykonawcą, z którym Gmina (...) zawierała

umowę o roboty budowlane. Ponadto ewentualna nawet płatność ze strony pozwanej gminy nie jest możliwa, gdyż wszelkie roszczenia, jakie przysługiwały wykonawcy wobec Gminy (...) z tytułu zawartej umowy o roboty budowlane, zostały przez wykonawcę przelane na rzecz kredytującego wykonawcę Banku (...).

Sąd ustalił, co następuje:

Gmina (...) jako zamawiający /zwany dalej także inwestorem/ zawarła dnia 19.08.2014 r. ze spółką (...). (...) sp. Z o.o. jako wykonawcą umowę o roboty budowlane dotyczącą zadania inwestycyjnego pod nazwą „ (...) Szkoły Podstawowej w W. o salę gimnastyczną z zapleczem i łącznikiem oraz zespół przedszkola w tym budowa S. gimnastycznej 12x24 m przy Szkole Podstawowej w W.”.

W § 6 pkt 4 umowy zawarto unormowanie, według którego wykonawca może powierzyć wykonanie części zamówienia podwykonawcom. Wykonawca może zawrzeć umowę o roboty budowlane z ewentualnym podwykonawcą bez zgody Zamawiającego

i w takim przypadku Wykonawca ponosi odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę” /k. (...)/

/niesporne: umowa nr (...) k. (...) wraz z aneksami k. (...)/

M. B. wykonywał na terenie wskazanej wyżej budowy prace z zakresu instalacji elektrycznej. Pierwszą fakturę za swoją pracę wystawił spółce (...). (...) sp. Z o.o. 15.09.2015 r. /nr (...)/, następnie 2.10.2015 r. zawarł pisemną umowę o wykonanie robót budowlanych z tą spółką jako Zamawiającym opiewającą na kwotę 97 248,47 zł. Wykonywał następnie wszystkie pozostałe prace z zakresu instalacji elektrycznej, odbierane sukcesywnie przez kierownika budowy działającego z ramienia spółki (...). (...) sp. Z o.o. A. B., której kolejno wystawiał faktury.

Prace zakończył w czerwcu 2016 r. a protokół odbioru końcowego prac z zakresu instalacji elektrycznej podpisany został przez M. B. i A. B. 10.08.2016 r.

/dowody: umowa o roboty budowlane z aneksem k. (...), protokoły odbioru robót budowlanych k. (...), faktury k. (...)/

Podczas wykonywania części robót budowlanych z zakresu instalacji elektrycznej, M. B. był widziany przez osoby działające z ramienia (...) – czyli Gminy (...), między innymi W. S. (1), M. M.. Widzieli oni, że zajmuje się on pracami z zakresu elektryki. Ani jednak przedstawiciel spółki (...). (...) sp. Z o.o. R. K. ani kontraktowy kierownik budowy działający

z ramienia wykonawcy – A. B., ani też sam M. B. nie przedstawił się jako podwykonawca odpowiedzialny za wykonanie prac elektrycznych, tym bardziej zaś nie przedstawiona została przez żadną z tych osób zamawiającej gminie umowa zawarta przez (...)PL s p. z o.o. z M. B. na wykonanie tych robót budowlanych. W związku zaś z tym, że umowa zawierała możliwość korzystania przez wykonawcę z usług podwykonawców bez zgody zamawiającego, nikt z ramienia (...) nie interesował się tym, w jakim charakterze M. B. wykonuje prace. Czy jest podwykonawcą czy też pracownikiem wykonawcy czy też łączy go z nim inna jeszcze umowa a jeśli tak, to jaka jest jej treść.

M. B. nie brał udziału w spotkaniach dotyczących ustaleń na okoliczność realizacji budowy odbywających się w 2015 i 2016 r. na terenie rozbudowywanej szkoły w W..

/dowody: odpisy protokołów k. (...), zeznania świadków M. M., J. S., K. N., R. K., W. S. (2) – złożone na rozprawie 25.10.2019 r. oraz zeznania świadka A. B. oraz M. B. i J. Z. w charakterze stron postępowania złożone podczas rozprawy 18.12.2019 r./

W związku z tym, że należności wynikających z faktur wystawionych przez M. B. w maju i czerwcu 2015 r. opiewających na łączną kwotę 52.233,30 zł spółka (...). (...) sp. Z o.o. nie zapłaciła, pismem z dnia 31.08.2016 r. M. B. zawiadomił Burmistrza (...), że ukończył prace dotyczące instalacji elektrycznej

i zwrócił się do niego o zabezpieczenie kwoty 54.266,10 zł należnej Wykonawcy – (...). (...) sp. Z o.o. na pokrycie nieuregulowanych wobec niego roszczeń. Do zawiadomienia dołączył kopię własnej umowy z (...). (...) sp. Z o.o. protokoły odbioru oraz kopie faktur wraz z zestawieniem dotyczącym tego które z nich zostały przez Wykonawcę uregulowane a które nie i w jakim zakresie /k. (...), faktury k. (...)/.

W związku z powyższym, 28.09.2016 r. w Urzędzie Miejskim w (...) zorganizowano spotkanie, w którym wzięli udział Burmistrz (...), R. K. jako prezes zarządu (...). (...) sp. Z o.o. oraz między innymi M. B.. Obecni wspólnie uzgodnili, że rozliczenie robót budowlanych na jego rzecz zostanie dokonane na podstawie umowy cesji wierzytelności którą przedłoży (...). (...) sp. Z o.o. Gminie (...) /k. (...)/.

W związku jednak z tym, że roszczenie wykonawcy z tytułu wynagrodzenia wobec inwestora – Gminy (...) zostało sędowane na Bank (...) w (...),

12.10.2016 r. poinformowano między innymi M. B. o tym, że wynikające z porozumienia z 28.09.2019 r. konkluzje nie dojdą do skutku i Gmina (...) nie może wziąć w związku z tym odpowiedzialności za wypłatę na jego rzecz wynagrodzenia

/dowody: faktury k. (...), pismo k. (...), protokoły k. (...), dokumentacja dotycząca cesji wierzytelności (...). (...) sp. Z o.o. wobec Gminy (...) na rzecz kredytodawcy – Banku (...) w (...) – k. (...)/.

Powyższy stan faktyczny był w dużej mierze niesporny; ustalono go na podstawie dokumentów przedłożonych przez strony i wiarygodnych zeznań świadków.

Spór bowiem dotyczył tego, w jaki sposób strony interpretowały świadomość obecności M. B. podczas realizacji inwestycji, jaki w związku z tym był zakres wiedzy Inwestora – Gminy (...) i jakie znaczenie prawne miał ten zakres wiedzy dla jej odpowiedzialności solidarnej za zobowiązanie wobec M. B., a także, jak zdarzenia następujące już po uzyskaniu pełnej wiedzy o umowie podwykonawstwa – po 31.08.2016 r. i zawarte 28.09.2016 r. porozumienie, z którego 12.10.2016 r. Gmina (...) się wycofała, wpłynęło na zasadność żądania powoda.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z treścią art. 647¹ w wersji obowiązującej na dzień 19.08.2014 r., w umowie o roboty budowlane, o której mowa w art. 647, zawartej między inwestorem a wykonawcą (generalnym wykonawcą), strony ustalają zakres robót, które wykonawca będzie wykonywał osobiście lub za pomocą podwykonawców.

§ 2 tego artykułu stanowi, że do zawarcia przez wykonawcę umowy o roboty budowlane z podwykonawcą jest wymagana zgoda inwestora. Jeżeli inwestor, w terminie 14 dni od przedstawienia mu przez wykonawcę umowy z podwykonawcą lub jej projektu, wraz z częścią dokumentacji dotyczącej wykonania robót określonych w umowie lub projekcie, nie zgłosi na piśmie sprzeciwu lub zastrzeżeń, uważa się, że wyraził zgodę na zawarcie umowy.

Zgodnie z § 4 tego artykułu umowy, o których mowa w § 2 i 3, powinny być dokonane w formie pisemnej pod rygorem nieważności.

Według zaś treści § 5, zawierający umowę z podwykonawcą oraz inwestor i wykonawca ponoszą solidarną odpowiedzialność za zapłatę wynagrodzenia za roboty budowlane wykonane przez podwykonawcę, a odmienne postanowienia umów, o których mowa w niniejszym artykule, są nieważne /§ 6/.

Z powyższych uregulowań wynika, że do przyjęcia solidarnej odpowiedzialności Inwestora i Wykonawcy za zapłatę wynagrodzenia podwykonawcy dochodzi wówczas, gdy: umowa z podwykonawcą zawarta została na piśmie oraz, gdy inwestor wyraził na zawarcie takiej umowy zgodę. Zgodę zaś na zawarcie umowy wyrazić może inwestor na dwa sposoby, opisane w dwóch zdaniach § 2 tego artykułu. Zdanie drugie opisuje warunki przyjęcia tzw. zgody milczącej,

biernej, zaś w zdaniu pierwszym wskazano wymaganie zgody czynnej inwestora i zgoda ta – zgodnie z art. 60 kc – może być wyrażona w dowolny sposób, także przez tzw. facta concludentia, a więc w sposób domniemany.

Zgoda inwestora wyrażona w powyższy sposób jest jednak skuteczna tylko wówczas, gdy dotyczy konkretnej umowy, której istotne podmiotowo i przedmiotowo postanowienia, tzn. o stronach umowy, przedmiocie prac, jakie ma wykonać podwykonawca oraz

o przysługującym mu wynagrodzeniu a więc postanowienia kreujące zakres solidarnej odpowiedzialności inwestora i wykonawcy są mu znane, albo z którymi miał możliwość zapoznania się. Inwestor nie musi znać treści całej tej umowy lub jej projektu, a znajomość istotnych postanowień umowy, decydujących o zakresie jego odpowiedzialności, nie musi pochodzić od wykonawcy czy podwykonawcy, może mieć dowolne źródło i nie musi być ukierunkowana na wyrażenie zgody na zawarcie umowy podwykonawczej. By jednak przyjąć solidarną odpowiedzialność inwestora, ten musi mieć wiedzę o jej istnieniu i istotnych elementach treści tej umowy, natomiast wiedzę tą może osiągnąć z dowolnych źródeł. Wydaje się to oczywiste, bo nie sposób wyrazić zgody na treść umowy nie znając jej istotnych elementów.

Zgoda ta przy tym musi być wyrażona i udzielona w powyższy sposób najpóźniej do chwili zakończenia robót przez podwykonawcę. Zapoznanie się bowiem z istotnymi postanowieniami umowy w późniejszym terminie mija się z celem regulacji, w której chodzi o to, by podmiot, który ma współodpowiadać za zobowiązanie na zasadach solidarności miał możliwość wyrażenia zgody – nawet w sposób konkludentny – na umowę – w tym jej warunki finansowe – jeszcze przed powstaniem zobowiązania z tego tytułu.

W niniejszej sprawie powód nie tyle nie wykazał, co nawet nie twierdził, że Gmina (...) jako inwestor znała treść jego umowy z wykonawcą. Bezsprzeczne było, że nie został nikomu działającemu z ramienia inwestora przedstawiony jako podwykonawca,

i nikt ani nie przedstawił łączącej go z wykonawcą umowy ani nie mówił o jej treści. Twierdził jedynie, że Gmina (...) miała świadomość jego obecności na terenie budowy i tego, że zajmował się on na budowie elektryką oraz, że nikt tego nie kwestionował, podobnie jak jakości prac przez niego wykonanych. I ta okoliczność nie była sporna. Gmina (...) wiedziała o tym. Ta wiedza jednak i świadomość nie są jednakowoż wystarczającymi przesłankami do obciążenia zamawiającej gminy solidarną odpowiedzialnością za zapłatę wynagrodzenia M. B. jako podwykonawcy. Nie wynika z niej bowiem kluczowa dla tej odpowiedzialności wiedza i świadomość dotycząca tego, że po pierwsze był on podwykonawcą a nie np. pracownikiem wykonawcy, po drugie, że zawarł umowę o roboty budowlane z wykonawcą na piśmie i po trzecie – co najważniejsze – na jaką wysokość wynagrodzenia i na jakich warunkach M. B.

i wykonawca się umówili. Widzę odnośnie tych kluczowych kwestii Gmina (...) posiadała dopiero wraz z otrzymaniem zawiadomienia od M. B. datowanym na 31.08.2016 r., do którego kopia umowy była załączona a więc już po zakończeniu prac, wystawieniu 13.06.2016 r. ostatniej faktury i końcowym odebraniu wykonanych przez niego prac 10.08.2016 r.

Nie ma przy tym znaczenia to, co stało się po 31.08.2016 r., tj. rozmowy M. B. i Gminy (...) oraz wykonawcy odnośnie możliwości rozwiązania problemu braku zapłaty wynagrodzenia przez zawarcie umowy cesji wierzytelności. Ta propozycja była dobrowolnym gestem zamawiającego i wycofanie się z niej nie może w żaden sposób obciążać Gminy (...) konsekwencjami w postaci obciążenia odpowiedzialnością solidarną za wypłatę wynagrodzenia.

W świetle powyższych uregulowań prawnych nie zostały w niniejszej sprawie spełnione przesłanki obciążenia Gminy (...) jako zamawiającego solidarną odpowiedzialnością za zapłatę wynagrodzenia M. B. jako podwykonawcy.

Na marginesie wobec powyższego wskazać należy, iż także wysokość żądania nie została wykazana w całości, bowiem z dwóch dołączonych faktur wynika kwota należności 52.233,30 zł zaś wysokość pozostała wynika – według treści pozwu – z protokołu

z 14.09.2015 r. i pozostałej części z umowy z dnia 2.10.2015 r. Także ten fakt wskazuje na to, że odpowiedzialną za wypłatę wynagrodzenia powodowi nie może być pozwana gmina, która nie znała treści umowy, zakresu robót, jakie zobowiązał się wykonać powód oraz sposobu ustalenia w niej wynagrodzenia i jego wysokości a z których to zapisów umowy obecnie powód żąda wypłaty wynagrodzenia.

O kosztach orzeczono zgodnie z art. 98 kpc – zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, zaś składa się na nie wynagrodzenie minimalne profesjonalnego pełnomocnika zasądzone według stawek określonych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. o opłatach za czynności radców prawnych.

Sędzia Katarzyna Cichoń

z/

(...)

kal. 2 tygodnie